

1.2 Taustatietoja Paraisten kaupungista

Paraisten kaupunki on runsaan 15 000 asukkaan kaksikielinen saaristokaupunki. Vuonna 2021 ruotsinkielisten osuus oli 55 %, suomenkielisten osuus 42 % ja muiden kielten osuus oli 3 %. Muita kuin kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvien osuus on suurin lasten, nuorten ja työikäisten ikäryhmissä.

Parainen on kokonaan veden ympäröimä kaupunki. Paraisten kokonaispinta-ala on laaja 5 548,11 km², pinta-ala ilman merialueita on 893,23 km² ja meripinta-ala on Suomen kunnista suurin 4 654,88 km². Paraisten kaupungissa on yli 10 000 saarta ja luotoa, joista 110 on vakituisesti asuttua saarta ja näistä 98 saarta on ilman kiinteää tieyhteyttä. Paraisilla liikennöi 16 maantielauttaa ja 10 yhteysalusta. Paraisilla on 12 suurta siltaa ja useita pieniä siltoja. Paraisilla on 10 vierassatamaa ja yli 20 pienempää satamaa. Paraisten asukkaista 70 % asuu kaupunkiympäristössä ja 30 % asukkaista asuu maaseudulla. Suomen kunnista Paraisilla on kolmanneksi eniten loma-asuntoja. Vuonna 2020 loma-asuntojen määrä oli 9 665 ja suurempi kuin vakinaisesti asuttujen asuntojen määrä. Loma-asuntojen omistajista 81 % asui Paraisten kaupungissa.

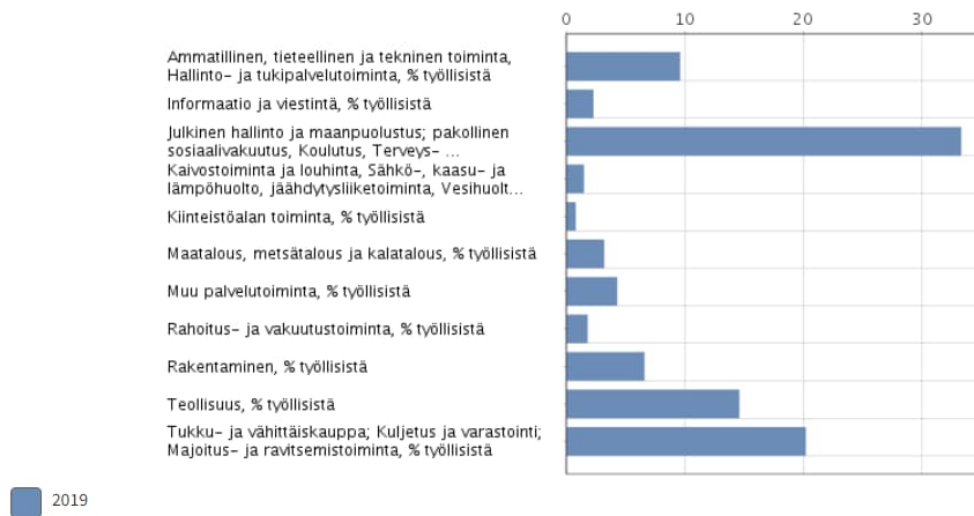
Paraisille on ominaista pikkukaupunkimiljö ja suurteollisuus, maaseutu ja saaristo, ja jossa on hyvät tieto- ja viestintätekniset palvelut koko kaupungin alueella. Parainen sijaitsee lähellä suuria kaupunkeja: Turkuun on 23 km, Helsinkiin on 173 km ja Tampereelle 180 km.

Paraisten kaupungin sisällä välimatkoihin kuluu maanteitse aikaa, vaikka etäisyydet olisivatkin suhteellisen lyhyitä. Esimerkiksi Iniö - Houtskari: 4 t 30 min (31 km), Houtskari - Parainen: 2 t (78 km), Korppoo - Houtskari: 1 t (28 km), Iniö - Utö: 7 t 30 min ja Parainen - Utö: 5 t 20 min - 6 t 20 min. Varautumisessa on tärkeää huomioida liikenneyhteyksien erityispiirteet.

Kaupungin ikärakenteessa vuonna 2021 yli 65-vuotiaiden osuus on 29 % asukkaista. Väestön ikääntyminen ja väestörakenne on huomioitava varautumisessa.

Varsinais-Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palvelujen järjestäminen, kehittäminen, ohjaus ja valvonta siirtyvät Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle 1.1.2023. Paraisten kaupunki on järjestänyt organisaationsa 1.1.2023 alkaen kolmeen toimialaan: 1) kasvatus ja koulutus, 2) elinvoima sekä 3) hallinto ja tukipalvelut sekä kolmeen kunnalliseen yhtiöön: Paraisten kaukolämpö Oy, Paraisten urheilu- ja nuorisotalo Oy ja Länsi-Turunmaan vuokratalot Oy.

Paraisten kaupungissa on monipuolinen elinkeinoelämä, jonka perustan muodostaa laaja ja elinvoimainen teollisuustoiminta. Kaupungin elinkeinorakenteelle tunnusomaista on kiintoisa dualiteetti. Siinä missä saaristolle leimaa-antavia ovat moniyrittäjyys ja pienimuotoinen yritystoiminta, Paraisten kunta-alueella merkittävässä osassa on ennen kaikkea suurteollisuus.

Kuva 2 Paraisten kaupungin elinkeinojakauma

Paroc Panel System Oy Ab, Finnsementti Oy, Nordkalk Oyj Abp ja Paramet tytäryhtiöineen työllistävät suoraan noin 800 henkilöä. Kalkin käsittely on ollut Paraisilla tärkeä elinkeino aina 1300-luvulta lähtien ja Paraisten kalkkikivilouhoksella (Nordkalk Oyj Abp) on edelleen merkittävä asema paikkakunnan työllistäjänä.

Maatalous ja merenkulku työllistävät monia paraislaisia, mutta matkailu on saanut yhä tärkeämmän aseman. Vahvasti sesonkiriippuvaisella matkailuelinkeinolla on luonnollista kasvupotentiaalia ja se muodostaa yhdessä vähemmän sesonkiriippuvaisten alojen, kuten kaupan, rakentamisen ja metallialan, kanssa perustan elinkeinoelämän kestäväälle kehitykselle. Merenkululla tulee jatkossakin olemaan saaristokaupungissa merkittävä asema työnantajana.

Paikkakunnan suurin työnantaja on Paraisten kaupunki. Paraisilla on hyvät kaksikieliset peruspalvelut: 14 peruskoulua, 2 lukiota, ammattikouluja, 12 päiväkotia ja 5 terveysasemaa, aluekonttori/yhteispalvelupiste sijaitsee jokaisella kunta-alueella eli Paraisilla, Nauvossa, Korppoossa, Houtskarissa ja Iniössä.

Vuonna 2020 Paraisten kaupungissa asuvista kotikunnassa työskentelee 59 % työvoimasta ja pendelöi 41 % työvoimasta. Paraisten kaupungin työvoima oli noin 6 200 henkilöä. Paraisille pendelöidään erityisesti Kaarinasta, Turusta ja Kemiönsaarelta. Paraisille pendelöivä työvoima oli noin 1 400 henkilöä.

Vuonna 2022 valmistunut valtuuston hyväksymä kuntastrategia ohjaa kaupungin toimintaa. Uuden strategian päämääriä ovat kestävä kehitys, parempi hyvinvointi, vahvempi vetovoima ja yhdessä luominen.

Edellä mainituilla tekijöillä on merkitystä suunniteltaessa Paraisten kaupungin maankäyttöä, taloutta, johtamista, hallintoa, palvelutuotantoa sekä varautumista normaaliolojen häiriöihin ja poikkeusoloihin.

3.2 Kansainvälinen ja EU-toiminta

”Kansainvälinen toiminta ulottuu kaikille suomalaisen yhteiskunnan tasoille ja aloille. Kansainvälisen yhteistyön mahdollistaminen ja osallistuminen kriisien ennaltaehkäisyyn on kiinteä osa yhteiskunnan muiden elintärkeiden toimintojen turvaamista. EU-turvallisuusyhteistyö on kiinteä osa hallinnonalojen turvallisuussuunnittelua.” -YTS 2017 s. 17

Globaaleja uhkia, kuten hallitsemattomia muuttoliikkeitä, pandemioita, terrorismia ja kansainvälistä rikollisuutta voi ehkäistä monin keinoin. Keskeisiä keinoja ovat kestävän kehityksen, ihmisoikeuksien ja demokratian edistäminen, ilmastonmuutoksen hidastaminen ja sen vaikutuksiin varautuminen, diplomatia, rauhanvälitys ja kansainvälinen kriisinhallinta, asevalvonta, terveys- ja ruokaturvan vahvistaminen sekä sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän tukeminen ja kehittäminen.

Maakuntien ja kuntien varautumisessa huomioidaan kansainvälinen toiminta muun muassa rajat ylittävässä lähialueyhteistyössä ja kansainvälisen viranomaisyhteistyön tukemisessa.

3.3 Puolustuskyky

”Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus turvataan ylläpitämällä ja kehittämällä turvallisuusympäristöön suhteutettua puolustuskykyä. Suomen puolustuskyvyn kehittämisen ja ylläpidon ensisijaisena päämääränä on muodostaa ennaltaehkäisevä kynnys sotilaallisen voiman käytölle Suomea vastaan ja sotilaallisella voimankäytöllä uhkaamiselle. Tarvittaessa Suomeen kohdistuvat sotilaalliset uhat torjutaan sotilaallisia voimakeinoja käyttäen.” –YTS 2017 s. 18

Puolustuskyky muodostuu puolustusjärjestelmän sotilaallisista suorituskyvyistä, yhteiskunnan varautumisesta sekä kansallisesta viranomaisyhteistyöstä ja kansainvälisestä puolustusyhteistyöstä. Perinteisten sotilaallisten uhkien lisäksi Suomi varautuu vastaamaan entistä monitahoisempiin uhkiin, joissa yhdistyvät sotilaalliset ja ei-sotilaalliset keinot.

Valmiutta sotilaallisiin ja ei-sotilaallisiin uhkiin vastaamiseksi kehitetään osana kokonaisturvallisuuden toimintamallia viranomaisten, elinkeinoelämän sekä järjestöjen ja kansalaisten yhteistoimintana.

Puolustusvoimat antaa virka-apua yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi ja yhteiskunnan muiden toimintojen turvaamiseksi sekä osallistuu pelastustoimintaan. Lisäksi Puolustusvoimat auttaa estämään ja keskeyttämään terrorismirikoksia.

3.4 Sisäinen turvallisuus

”Sisäisen turvallisuuden ylläpitämisellä ennaltaehkäistään ja torjutaan väestöön kohdistuvia rikoksia, onnettomuuksia ja ympäristövahinkoja tai muita vastaavia häiriöitä ja uhkia, sekä hallitaan niiden seurauksia. Sisäisen turvallisuuden ylläpitämisessä korostuu toimivaltaisten viranomaisten operatiivinen toiminta. Tiivis yhteistyö muiden

viranomaisten, Euroopan unionin ja muiden toimijoiden kesken kaikilla hallinnon tasoilla tukee tätä työtä.” –YTS 2010. s. 19

Poliisilla, hätäkeskuksella ja pelastustoimella on keskeinen rooli sisäisen turvallisuuden asiantuntijoina ja toimijoina. Poliisin vastuulla olevan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisellä suojataan kaupungin keskeistä infrastruktuuria. Samalla ennalta estetään ja torjutaan terrorismia, järjestäytyntä ja muuta vakavaa rikollisuutta sekä vakavia häiriöitä.

Pelastustoimi huolehtii onnettomuuksien ehkäisystä, vastaa pelastustoiminnasta, ylläpitää 24/7-tilannekuvaa ja välittää valtakunnallisia varoituksia.

Meripelastuksella tarkoitetaan ihmishenkien pelastamista ja turvaamista hätä- ja vaaratilanteissa merialueella. Meripelastukseen sisältyviä tehtäviä ovat esimerkiksi merihätään joutuneiden laivojen ja veneiden auttaminen, onnettomuuksien ennaltaehkäisy ja kadonneiden etsintä. Suomessa johtava meripelastusviranomainen on rajavartiolaitos, mutta meripelastusta suorittavat kaikki merellä ja rannikolla toimivat viranomaiset, kauppamerenkulku sekä vapaaehtoisjärjestöt. Sisävesillä ja merialueilla satamien tuntumassa vesiliikennettä valvoo poliisi. Länsi-Suomen merivartioston toiminta-alue jakaantuu Turun, Ahvenanmaan, Vaasan ja Oulun merivartiolaueisiin. Sosiaali- ja terveydenhuollon päivystysjärjestelmä ja ensihoitopalvelut tilannekeskuksineen turvaavat kaikissa olosuhteissa asukkaiden välittömän avun tarpeet sekä psykososiaalisen tuen palvelut ja onnettomuuden johdosta hätään joutuneiden huollon ja majoituksen.

Terveydensuojelu- ja ympäristöviranomaiset huolehtivat niitä koskeissa säädöksissä määrätyn työnjaon mukaisesti biologisten uhkien, öljy- ja kemikaalivahinkojen torjunnasta, ympäristönsuojelusta, tulvasuojelusta, tulvantorjunnasta ja patoturvallisuudesta.

Lisäksi sisäisen turvallisuuden ylläpitoon kuuluvat rajaturvallisuuden ylläpito, toimintaketjujen ja tavaroiden turvallisuus, väestönsuojelutehtävät ja laajamittaisen maahantulon hallinta.

Sisäisen turvallisuuden ylläpitämisessä viranomaistoimintaa tukevat ja täydentävät järjestöt, yritykset ja vapaaehtoiset, joilla on tärkeä rooli onnettomuuksien ja rikosten ehkäisyssä, omatoimisesti suoritettavissa pelastustoimen tehtävissä ja onnettomuuksien seurausten lieventämisessä.

3.5 Talous, infrastruktuuri ja huoltovarmuus

”Talouden, infrastruktuurin ja huoltovarmuuden turvaamisella järjestetään elintärkeiden toimintojen ylläpitämiseksi tarvittava rahoitus ja muut resurssit. Elintärkeille toiminnoille välttämättömät kotimainen ja kansainvälinen infrastruktuuri, organisaatiot, rakenteet ja prosessit turvataan.” –YTS 2017 s. 20

Infrastruktuurin ylläpitämisellä tarkoitetaan niitä teknisiä rakenteita ja organisaatioita, jotka ovat välttämättömiä väestön elinmahdollisuuksille ja yhteiskunnan toimivuudelle.

Tähän kokonaisuuteen kuuluvat julkisen talouden toimintaedellytysten, rahoitusmarkkinoiden ja vakuutusalan toiminnan turvaaminen, elintarvikehuollon toimintakyvyn turvaaminen, sähköisten tieto- ja viestintäjärjestelmien sekä kuljetusten turvaaminen, yhteiskunnan taloudellisten perustoimintojen ylläpitäminen, osaava työvoima, korkeatasoisen koulutus- ja tutkimusjärjestelmän ylläpitäminen sekä merkittävien ympäristömuutosten havaitseminen, rajoittaminen ja niihin sopeutuminen. Esimerkiksi rahoitusmarkkinoiden vakavat kriisit ja poikkeusolot hoidetaan eurojärjestelmän yhteisillä toimenpiteillä.

Kuntalaisten perustarpeiden tyydyttämisessä korostuvat elintarvike- ja vesihuollon merkitys sekä talousveden laadun varmistaminen. Vesihuollon toimintaketju turvataan kokonaisvaltaisesti puhtaan veden tuotannosta jäteveden käsittelyyn. Päivittäistavara huollolla varmistetaan kaikissa turvallisuustilanteissa väestön hyvinvoinnin kannalta tärkeiden elintarvikkeiden ja eräiden muiden perustarvikkeiden, kuten hygieniatuotteiden, saatavuus sekä joukkoruokailun toimintaedellytykset.

Huoltovarmuustoimenpiteillä turvataan väestön asema siltä varalta, että markkinoiden toiminta ei tuota riittävää huoltovarmuutta. Vakavimpana ulkoisena uhkana huoltovarmuudelle pidetään kriisitilannetta, jossa kansakunnan kyky tuottaa tai hankkia ulkomailta kriittisiä tuotteita ja palveluja on väliaikaisesti vaikeutunut. Huoltovarmuuden varmistaminen on Suomessa organisoitu kattavaksi yhteistyöverkostoksi. Siinä ovat mukana talouselämän eri toimialat, hallinnon eri alat sekä toimialajärjestöt. Varautuminen ulottuu läpi koko tuotantoketjun aina määrättyihin huoltovarmuuden turvaamisen kannalta tärkeitä tavaroita tai palveluja tuottaviin tuotantolaitoksiin saakka. Eri hallinnonalat varautuvat poikkeusoloissa tarvittaviin turvaamis- ja ohjaustoimenpiteisiin keskushallinnosta paikallishallintoon saakka. Kuntien toiminnan jatkuvuuden turvaaminen mahdollistaa huoltovarmuudelle kriittisten yritysten ja organisaatioiden toiminnan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa.

3.6 Väestön toimintakyky ja palvelut

“Väestön toimintakyky ja hyvinvointi turvataan ylläpitämällä keskeiset peruspalvelut. Niillä edistetään väestön itsenäistä selviytymistä kaikissa tilanteissa.” –YTS 2017 s. 22

Yhteiskunnan toimivuus edellyttää sekä riittävää sosiaaliturvaa että sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka turvataan yhteiskunnan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Jokaiselle kuntalaiselle varmistetaan oikeus perustuslain mukaiseen ihmisarvoisen elämän kannalta välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Häiriötilanteissa kiireellisten palvelujen tarve korostuu, koska kriisit aiheuttavat lähes aina potilaita, sosiaalitoimen asiakkaita ja avun tarvetta.

Kunnat ja maakunnat huolehtivat, että ihmiset saavat kaikissa tilanteissa toimintakyvyn ja hyvinvoinnin kannalta kiireelliset ja välttämättömät palvelut asuinpaikasta ja vuorokauden ajasta riippumatta. Tämä edellyttää henkilöstön, lääkkeiden, rokotteiden ja terveydenhuollon tarvikkeiden saatavuudesta ja riittävydestä sekä kriittisen infrastruktuurin toimivuudesta huolehtimista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden varautumisvelvollisuus koskee kaikkia palveluntuottajia.

Keskeisten koulutuspalvelujen häiriötön jatkuminen turvataan varhaiskasvatuksesta korkea-asteelle.

Kansalaisten luottamus toimiviin sosiaali- ja terveystalviin sekä eri tason koulutuspalveluiden jatkuvuuteen on olennainen asia niin kriisitilanteissa kuin niihin varautumisessa.

3.7 Henkinen kriisinkestävyys

“Henkisellä kriisinkestävyydellä tarkoitetaan yksilöiden, yhteisöjen ja yhteiskunnan sekä kansakunnan kykyä kestää kriisitilanteiden aiheuttamat henkiset paineet ja selviytyä niiden vaikutuksilta. Hyvä henkinen kriisinkestävyys edistää kriiseistä toipumista.” –YTS 2017 s. 22

Henkinen kriisinkestävyys ilmenee tahtona toimia itsenäisyyden, väestön elinmahdollisuuksien ja turvallisuuden ylläpitämiseksi kaikissa tilanteissa. Henkisen kriisinkestävyuden luominen ja ylläpitäminen on eri hallinnonalat läpileikkaavaa ja pitkäjänteistä työtä. Perusta henkiselle kriisinkestävyydelle luodaan normaalioloissa. Viranomaisen toiminnan tulee perustua samoille peruseriaatille ja arvoille niin normaalioloissa, häiriötilanteissa kuin poikkeusoloissa, jotta kansalaisten luottamus säilyy. Henkistä kriisinkestävyyttä ylläpidetään huolehtimalla sivistyksen peruspalveluista ja viranomaisten pitkäjänteisestä viestinnästä.

Eryteisesti päättävässä asemassa olevien on pyrittävä omalla toiminnallaan ja viestinnällään edistämään kuntalaisten keskinäistä luottamusta sekä luottamusta yhteiskuntaan ja viranomaistoimintaan.

Koulutuksella ja kulttuuripalveluilla vahvistetaan kansalaisten tietoja ja taitoja toimia muuttuvassa yhteiskunnassa. Samalla luodaan henkisen kriisinkestävyuden edellytykset. Koulutus sekä järjestö- ja kansalaistoiminta — kuten liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotoiminta — tukevat myös osallisuutta ja yhteisöllisyyttä. Sivistys- ja kansalaistoiminta sekä hengellisten yhteisöjen toiminta antavat ihmisille yhteiskunnallisen ja sosiaalisen osallisuuden kokemuksia, vaikuttamismahdollisuuksia ja -taitoja sekä verkostoja.

Medialla on merkittävä rooli kansakunnan henkisen kriisinkestävyuden ylläpitäjänä ja luojana. Kansalaisten kriittisen medialukutaidon, digitaalisen perusosaamisen sekä luotettavan journalismin ja mediailmapiirin edistäminen vahvistavat kansalaisten yhteiskuntaan osallistumista ja moniulotteisen mediaympäristön turvallista hallintaa sekä auttavat torjumaan disinformaatiota.

Tasaisesti jakautunut hyvinvointi, terveys ja toimintakyky estävät yhteiskunnan jakautumista. Syrjäytymisen ehkäisy ja eriarvoisuuskehityksen torjuminen tukevat oikeudenmukaista yhteiskuntaa ja henkistä kriisinsietokykyä sekä vakauttavat yhteiskunnallisia oloja.

Kriisien ja häiriöiden aikana väestön henkisen kriisinkestävyyden kannalta on merkityksellistä hallita stressitekijät ja pystyä pitämään häiriötilanteissa yllä normaaliolojen arjen rakenteita. Ne ylläpitävät turvallisuudentunnetta, luottamusta tulevaisuuteen ja antavat kansalaisille voimavaroja toimia kaikissa tilanteissa. Yksilöt voivat kantaa vastuuta oman ja lähiyhteisön turvallisuuden edistämisestä. Järjestöillä on merkittävä rooli turvallisuuskulttuurin edistämisessä sekä kansalaisten aktivoimisessa oman ja lähiyhteisön turvallisuuden kehittämiseen.

HENKISEN KRIISINKESTÄVYYDEN KOLME AJALLISTA ULOTTUVUUTTA

Kuva 4 Henkinen kriisinkestävyys

4. Uhkamallit ja häiriötilanteet

4.1 Informaatiovaikuttaminen

Informaatiovaikuttamisen yleistymisen on paljolti seurausta tiedonvälityksen muutoksesta ja nopeudesta, sosiaalisen median synnystä, sekä informaatiokanavien moninaistumisesta. Uudessa globaalissa viestintäympäristössä voi tavoittaa reaaliajassa suurempia ihmismassoja kuin koskaan aikaisemmin ja vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen. Informaatiovaikuttaminen on toimintaa, jossa informaatiota tuottamalla, muokkaamalla tai sen saatavuutta rajoittamalla muutetaan kohteen käsityksiä tai toimintaa informaatio- ja mielipideympäristön kautta.

Vaikuttamisella pyritään järjestelmällisesti hämmentämään julkista keskustelua sekä häivyttämään totuuden ja valheen rajaa. Sen tavoite on horjuttaa yhteiskunnan toimintakykyä, sekä luottamusta viranomaisia ja päättäjiä kohtaan.

Tunteisiin perustuvat käsitykset syntyvät nopeasti. Juuri siksi informaatiovaikuttaminen pyrkii vetoamaan ihmisen tunteisiin ja haluaa levittää omaa maailmankuvaansa siten, että totuus on toissijainen. Valheellisen tiedon oikominen julkisuudessa ei välttämättä estä jo levinnyttä väärää tietoa ja aiheutunutta vahinkoa.

Informaatiovaikuttaminen voi olla suoraa tai hienovaraista. Tyypillisiä keinoja ovat mm. puolitotuudet, liioittelu, suoranainen valehtelu, painostaminen, valeutisten kierrätys, valesivustot verkossa jne. Lisäksi sinänsä paikkaansa pitävää tietoa voidaan käyttää tarkoitushakuisesti.

Opettajilla ja koko koulutusjärjestelmällä on tärkeä rooli, jotta kansalaiset saisivat valmiuksia ja osaamista tunnistaa ja arvioida tiedon luotettavuutta ja relevanssia. Viranomaisten haasteena on se, että vaikuttamispyrkimys havaitaan usein verrattain myöhään.

Informaatiovaikuttamiseen tulee varautua jatkuvasti ja valheet tulee pyrkiä oikaisemaan järjestelmällisesti. Informaatiovaikuttamisen todennäköisyyden arvioidaan kasvavan ja erityisen vakavasti se vaikuttaa henkiseen kriisinkestävytyteen.

Läpinäkyvyyden lisääminen ja tietoisuus organisaation toiminnasta voi ehkäistä ennalta virheellisten tietojen leviämistä. Häiriön sattuessa viestien valmistelun tulee olla nopeaa ja oikea-aikaista, tämä on mahdollista, jos viestejä on valmisteltu ja hyväksytty etukäteen eli organisaatio käyttää viestintämalleja. Kunnan varautumis-, valmius- ja viestintäsuunnitelmissa on hyvä ottaa huomioon keinoja, jotka tukevat toimenpiteitä, joiden avulla vastataan tarkoitukselliseen pahantahtoiseen luottamusta ja sitä kautta mainetta rapauttavaan toimintaan. Keinojen tarkoitus on tukea vahingoittuneen luottamuksen nopeaa palautumista.

Avointa ja demokraattista keskustelua tulee aina suojella ja siihen on kannustettava. Seuraavassa esiteltävä lähestymistapa on suositeltava:

- Korota muiden kynnystä aloittaa vihamielinen informaatiovaikuttaminen lisäämällä tietoisuutta ja varautumalla.
- Kehitä ennakoivia, oikein mitoitettuja ja järkeviä viestinnällisiä vastatoimia, jotka kohdistuvat kohderyhmään (ennemmin kuin vastustajaan) ja joilla voidaan puolustaa yhteiskunnan yhteisiä arvoja.
- Ylläpidä kykyäsi toteuttaa faktapohjaisia vastatoimia. Joissain tilanteissa kannattaa toteuttaa ylemmän tason argumentoivia ja asiaa ajavia vastatoimia.
- Jakakaa toimivia menetelmiä kollegojen kesken ja oppikaa toisiltanne.
- Ole valppaana olematta vainoharhainen!

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Paraisten kaupungin kriisiviestintäsuunnitelma on päivitetty vuonna 2022. Tiedottajalla (100 % työsuhde) on tiedotusvastuu yhdessä johtavassa asemassa olevien kanssa. Paraisten kaupungin tiedotussuunnitelma päivitetään vuonna 2023.

4.2 Poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinen painostus

Poliittisella, taloudellisella ja sotilaallisella painostuksella (jatkossa käytetään käsitettä painostus) pyritään vaikuttamaan valtion päätöksentekoon ja toimintaan sellaisten tavoitteiden saavuttamiseksi, joihin painostuksen kohteena oleva valtio ei muuten suostuisi. Informaatiovaikuttaminen, tietoverkkojen häirintä ja palvelunestohyökkäykset ovat esimerkkejä painostuksen muodoista. Painostuksen aiheuttaja saattaa olla vaikeasti identifioitavissa.

Painostukseen voi liittyä viranomaistoiminnan, yritystoiminnan, palvelujen tai maksuliikenteen häirintää, estämistä tai vaikeuttamista sekä alueloukkauksia tai joukkojen keskityksiä rajojen tuntumaan.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Kriisiviestintäsuunnitelman lisäksi Paraisten kaupunki on varautunut kyberuhkiin ja päätöksentekovalmiuden ylläpitoon.

Tietoliikenteen ja tietojärjestelmien häiriöitä pyritään Paraisten kaupungissa välttämään erilaisilla teknisillä varmistuksilla sekä henkilöstön ohjeistuksella ja koulutuksella. Maksuliikenteen osalta palveluntuottajat ovat varautuneet häiriöihin omissa varautumissuunnitelmissaan.

4.3 Sotilaallisen voiman käyttö

Suomen puolustuksen ylläpidon ensisijaisena päämääränä on muodostaa ennaltaehkäisevä pidäke sotilaallisen voiman käytölle ja sillä uhkaamiselle sekä kyky alueellisen koskemattomuuden turvaamiseen ja hyökkäyksien torjuntaan. Ennaltaehkäisy edellyttää kykyä ennakoivaan puolustusvalmiuden kohottamiseen ja uhkia vastaavia sotilaallisia suorituskykyjä. Turvallisuusuhkia pyritään ennaltaehkäisemään ja niihin varaudutaan kokonaisturvallisuuden periaatteiden mukaisesti.

Kokonaisturvallisuus on suomalaisen varautumisen yhteistoimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä.

Laajalla kansainvälisellä konfliktilla voi olla heijastevaikutuksia Itämeren alueelle, jolloin Suomi voi joutua voiman käytön kohteeksi tilanteessa, jossa Suomi ei ole varsinaisesti konfliktin osapuoli. Itämeren alueella syntyvässä konfliktissa ei ole realistista olettaa, että Suomi pysyisi konfliktin ulkopuolella.

Sotilaallisen voiman käytön kohteeksi joutuminen pakottaa kohdentamaan merkittävän osan yhteiskunnan voimavaroista sotilaallisen maanpuolustuksen tukemiseen. Yhteiskunnan perustoimintojen ylläpitäminen vaikeutuu ja työ- ja elinkeinoelämälle aiheutuu merkittäviä rasitteita.

Kunnan henkilöstöhallinnossa ja palvelutuotannossa sotilaallisen voiman käyttö aiheuttaa välittömästi muutoksia puolustusvoimien kutsuessa palvelukseen reserviläisiä. Työvoiman kysyntä vilkastuu ja sosiaalihuollon tarve lisääntyy. Kuntalaisten mahdollisen fyysisen suojaamistarpeen lisääminen edellyttää väestön suojaamiseksi tarvittavien toimenpiteiden tehostamista. Tehostettujen sosiaali- ja terveyspalvelujen lisäksi tarvitaan perushyödykkeiden jakelujärjestelmän käyttöönottoa sekä välttämättömien peruspalvelujen saannin varmistamista.

Sodanuhkatilanteessa väestön suojaamiseksi suoritettavat valmistelutoimenpiteet saatetaan täyteen valmiuteen aseellisen hyökkäyksen tapahduttua. Kunnan asukkaat voivat joutua hyökkääjän erikoisjoukkojen, ilmasotatoimien vaikutusten kohteeksi tai alttiiksi joukkotuhoukseiden haittavaikutuksille.

Suomen sotilaallinen puolustaminen ja muiden viranomaisten tukeminen kuuluvat puolustusministeriölle (PLM).

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Henkilövaraukset (VAP-listat)

Paraisten kaupungin poikkeusolojen henkilövaraukset tekee henkilöstöpäällikkö.

Henkilöstövaje

Kriisitilanteissa henkilöstöpalvelujen henkilöstö voi tilapäisesti keskeyttää rutiinitehtävänsä avustukseen organisaation esihenkilöitä sisäisissä henkilöstösiirroissa henkilöstövajeesta kärsiviin kriittisiin tehtäviin. Henkilöstöpalveluilla on henkilöstöä Paraisilla ja saaristossa ja pääsy yhteystiedot ja henkilöstön ensisijaiset sijoituspaikat sisältäviin henkilöstörekistereihin. Henkilöstöpäällikkö, henkilöstösihteeri ja palkanlaskijat tiedottavat esihenkilöiden tarpeiden mukaan ja voivat osallistua käytännön työhön henkilöstön tavoittamisessa ja siirtoja koskeviin käytännön järjestelyihin sekä toteutettavien toimenpiteiden dokumentointiin, jotta myöhemmin voidaan vahvistaa siirroista ja uudelleenjärjestelyistä mahdollisesti aiheutuvat työ- ja virkaehtosopimusten ja lainsäädännön mukaiset korvaukset.

Tietoliikenne

Kiinteän tietoliikenneyhteyden sijasta voidaan käyttää mobiiliyhteyttä. Henkilöstöllä on mahdollisuus normaalien tietoliikenneyhteyksien toimiessa työskennellä etäyhteydellä. Järjestelmäkohtaisia ja sopimuskohtaisia valmiussuunnitelmia on palveluntuottajilla ja IKT-yksikön oma valmiussuunnitelma on tarkoitus tehdä sote-uudistuksen ja kaupungin organisaatiouudistuksen jälkeen.

Puhelintoiminnot

Puhelinverkon ollessa toimimaton, kaupungilla on käytössä VIRVE-puhelimia (viranomaisverkko). VIRVE käyttää samoja tukiasemia kuin normaali mobiiliverkko. Vain tietyt kriittiset tukiasemat on varmistettu generaattoreilla.

Väestönsuojat

Poikkeusoloja varten huolehditaan väestönsuojelutehtävistä pitämällä kaupungin alueella olevat väestönsuojat määräysten mukaisessa kunnossa.

Päätöksenteko

Johtaminen lakien ja hallintosäännön mukaan muodostaa toiminnan perustan kaikissa olosuhteissa. Poliittiset toimielimet kutsutaan koolle lain edellyttämällä tavalla.

Johtamistilan fasilitointi

Johtamistilan sähkönsaanti varavirralla on ennalta järjestetty, samoin varavirta saadaan atk-tiloihin.

Viestintä

Kriisiviestinnän käynnistämisestä päättää kaupunginjohtaja. Viestinnässä on tärkeää huomioida yhteistyö muiden viranomaisten kanssa.

Yhdyskuntainfrastrukturi

Rakennus- ja ympäristöosaston valmiussuunnitelmissa on varauduttu siltasuunnittelun osalta käyttökatkoksiin, ja niissä on huomioitu, että uusien ja korjattavien siltojen rakennusaikana sillat eivät saa olla suljettuna.

Liite 3 Sodanajan varautumiseen liittyvien tehtävien vastuut 2022, salainen Jull (621/1999) 24 § 8 kohta

4.4 Terrorismi ja muu yhteiskuntajärjestystä vaarantava toiminta

4.4.1 Laajamittainen maahantulo

Maahantulo on laajamittaista silloin kun maahan saapuneita henkilöitä ei normaaleilla rajavalvonnan järjestelyillä kyetä ohjaamaan viranomaistoimenpiteiden piiriin tai kun maahantulon edellytysten selvittäminen eikä maahantulijoiden rekisteröinti ole normaalijärjestelyin mahdollista.

Suomessa uhkan kohteena on ensisijaisesti yhteiskunnan henkinen kriisinkestokyky. Keskeisenä kriisinkestokykyä vahvistavana tekijänä on kansalaisten usko siihen, että tilanne on viranomaisten hallinnassa.

Rajaturvallisuuden ylläpitäminen, maahanmuuton hallinta ja laajamittaisen maahanmuuton hallinta kuuluvat sisäministeriölle (SM).

Varha:n varautumissuunnittelun vastuisiin sisältyy hätämajoituksen järjestäminen.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Vastaanottokeskukselle varattavasta kiinteistöstä vastaa tilapalvelut.

Paraisten kaupungilla on voimassa oleva sopimus ELY-keskuksen kanssa kiintiöpakolaisten vastaanotosta vuosille 2022–2025. Kotouttamissuunnitelma vuosille 2022–2025 on hyväksytty valtuustossa 14.2.2022 § 8.

Työllisyyspalvelut sekä maahanmuuttajien kotouttamistyö ja järjestöyhteistyö (mm. SPR) ovat tärkeä osa syrjäytymisen ennaltaehkäisyä Paraisilla.

4.4.2 Yhteiskunnan rakenteisiin tai laajoihin ihmisjoukkoihin tehty terroristinen isku

Väkivaltaisen radikalisoitumisen taustalla on erilaisia syitä eikä ole olemassa yhtä profiilia, jonka avulla voitaisiin helposti ja varmasti tunnistaa henkilöt, jotka voivat suunnitella terroristista rikosta tai laajamittaista väkivaltaa.

Terroristinen isku voi kohdistua yhteiskunnan johtamiseen, kriittiseen infrastruktuuriin, julkisiin paikkoihin tai laajoihin ihmisjoukkoihin.

Terrorismin torjunta kuuluu Suojelupoliisin tehtäviin. Suojelupoliisi antoi terrorismin uhka-arvion kesäkuussa 2017. Samalla Suojelupoliisi otti käyttöön uuden neliportaisen asteikon uhkatason kuvaamiseksi. Uhkatasot ovat matala, kohonnut, korkea ja erittäin korkea. Suojelupoliisi päivittää terrorismin uhka-arvion vähintään kerran vuodessa. Terrorismin uhka-arvio on päivitetty 29.3.2022 ja terroriuhka on tällä hetkellä Suomessa tasolla kohonnut. Terrorismin torjunnan tavoitteena on tunnistaa Suomeen kohdistuvat uhat mahdollisimman aikaisessa vaiheessa ja estää niiden toteutuminen.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Erityisesti merellä tapahtuvassa (matkustaja- tai rahtialus) terroristisessa iskussa kyseeseen tulee erittäin todennäköisesti samalla myös meripelastustehtävä ja/tai ympäristöönnettomuuden hallinta. Paraisten saaristossa toimii Meripelastusseuran jäsenyhdistys Paraisten Meripelastajat ry <https://meripelastus.fi/parainen/>.

Ympäristönsuojelun tehtävänä on järjestää tarvittaessa elinympäristön tilaa koskeva nopea näytteiden keruu ja tutkiminen sekä arvioida elinympäristöä uhkaavat vaarat. Toiminta tapahtuu kiinteässä yhteistyössä ympäristöterveysviranomaisen kanssa. Tärkeimpinä tehtävinä on huolehtia väestön elinmahdollisuuksista. Ympäristöterveydenhuolto toteutetaan sopimuksin alueellisena ostopalveluna Liedon kunnalta.

Koulujen pelastussuunnitelmissa on sovittu turvatoimenpiteet, hankittu uhkatilanteissa toimivat tiedotusjärjestelmät ja sovittu kriisitiedotuksen käytännöistä ulkoisen vaaran uhatessa.

Kirjalansalmen sillan valmiussuunnitelma on tehty vuonna 2022, suunnitelma on julkinen ja löytyy Varsinais-Suomen ELY-keskuksesta.

Sosiaalipäivystystä siirtyi hyvinvointialueelle 1.1.2023.

4.4.3 Isojen väkijoukkojen väkivaltainen liikehdintä

Ihmisten tyytymättömyyttä ja jännitteiden purkamista voidaan tietoisesti ja suunnitelmallisesti kiihottaa. Sosiaalisessa mediassa tapahtuva toiminta, vihapuhe ja valeuutiset ruokkivat ihmisten tyytymättömyyden tunnetta ja saattavat alentaa kynnystä osallistua väkivaltaiseen liikehdintään. Myös rauhanomaisiin mielenosoituksiin voi osallistua väkivaltaa ja levottomuutta tarkoituksella lietsovia henkilöitä, jotka pyrkivät muuttamaan tilaisuuden väkivaltaiseksi mellakaksi.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Kaupunki tekee yhteistyötä Lounais-Suomen poliisilaitoksen ja yksityisten turvallisuusalan toimijoiden kanssa. Erityisesti keskitytään ennaltaehkäisemään yleisötilaisuuksissa ja julkisissa rakennuksissa tapahtuvia onnettomuuksia tai rikollisia tekoja, jotka voivat aiheuttaa välittömän uhkan ihmisille ja omaisuudelle sekä toiminnan jatkuvuudelle. Yleisötilaisuuden järjestämisestä tehdään kirjallinen ilmoitus järjestämispaikan poliisille. Poliisi voi antaa ilmoituksen perusteella yleisötilaisuutta koskevia määräyksiä, jotka voivat poiketa järjestäjän ilmoittamista yleisötilaisuuden järjestystä ja turvallisuutta koskevista järjestelyistä.

4.5 Julkisen talouden häiriö

Julkisen vallan toiminnan rahoituksen saatavuus on edellytys yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamiselle.

Talouden toimivuudella tarkoitetaan kaupungin väestön ja elinkeinoelämän mahdollisuuksia perustarpeiden tyydyttämiseen taloudellisen vaihdannan avulla sekä riittävän vahvaa julkisen talouden rahoitusasemaa. Kaupungin talouden toimivuus on vahvasti sidoksissa valtakunnalliseen tilanteeseen.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Kaupungin toimivalta rajautuu pääsääntöisesti Paraisten kaupungin alueella olevaan infrastruktuurin ylläpitämiseen ja kaupungin taloudellisen toimintakyvyn ja maksuvalmiuden hoitamiseen. Laeissa kunnille asetettuja velvoitteita arvioidaan poikkeusoloissa uudelleen keskeisten toimijoiden vaatimien taloudellisten resurssien turvaamiseksi.

Paraisten kaupungin tietoturva- ja tietosuojakäytännöt ovat ajan tasalla. Paraisten kaupungin taloudellista kestävyyttä on tuettu talouden tasapainottamisohjelmalla viimeisten vuosien aikana. Tasapainottamisohjelman 2020–2022 loppuraportti hyväksyttiin valtuustossa 17.10.2022.

4.6 Rahoitusjärjestelmän häiriö

Rahoitusmarkkinoiden vakaa ja häiriötön toiminta on edellytys yhteiskunnan toimivuudelle. Rahoitusmarkkinoiden häiriöt vaarantavat sekä yksityisten että julkisen

organisaatioiden ja myös yksityisten ihmisten toiminnan kannalta välttämättömän rahoituksen saatavuuden.

Rahoitusmarkkinoiden infrastruktuurin häiriöt ja kriittisten järjestelmien käytön estyminen voivat vaarantaa yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen jatkuvuuden. Valtakunnan tasolla rahoitusjärjestelmä ja rahahuolto kuuluvat valtiovarainministeriölle (VM).

4.7 Voimahuollon häiriöt

4.7.1 Sähkön saannin suurhäiriö

Sähkön saanti saattaa keskeytyä monista syistä. Laajamittaiset ja pitkäkestoiset sähkön saannin alueelliset keskeytykset Suomessa ovat viime vuosina johtuneet poikkeuksetta myrskyn ja tykkylumen sähköjohtojen päälle kaatamista puista. Muita mahdollisia uhkia ovat esimerkiksi sähkön tuotannossa, siirrossa tai jakelussa tapahtuvat laajat tekniset tai ihmisen aiheuttamat häiriöt.

Sähkön häiriötön saatavuus on huoltovarmuuden kannalta erityisen kriittistä. Vakava sähkön saannin häiriö vaikuttaa yhteiskunnan kaikkiin toimintoihin ja voi vaarantaa kriittiset toiminnot ja väestön hyvinvoinnin.

Valtakunnan tasolla voimahuollon turvaaminen kuuluu työ- ja elinkeinoministeriölle (TEM).

Sähköverkonhaltijoiden on sähkömarkkinalain nojalla tehtävä varautumissuunnitelmat.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Paraisten kaupungin alueella sähkönjakelusta vastaa Caruna Networks Oy. Caruna on suomalainen sähkönjakeluyhtiö. Yhtiö huolehtii sähkönjakelusta sekä sähköverkon kunnossapidosta, sähköverkon rakentamisesta, kehittämisestä, vikapäivystyksestä ja sähkönkulutuksen mittauksesta.

Paraisten kaupungin kiinteistöjä on priorisoitu sähkön saannin välttämättömyyden näkökulmasta. Priorisointia ohjaa lakiasetus ja priorisointi on tehty myös yhteistyössä Carunan kanssa. Varavoimakoneita on sijoitettu hoivasta vastaaviin laitoksiin, tiettyihin koulurakennuksiin ja kriittisen infran kohteisiin. Tilapalvelujen ja vesihuoltolaitoksen suunnitelmat sisältävät valmiussuunnitelmat sähkön saannin häiriöihin.

Paraisten kaupunki on tehostanut sähkökatkoksiin varautumista hankkimalla siirrettäviä generaattoreita ja vedenkuljetuskalustoa. Joidenkin kiinteistöjen tekniseen valmiuteen sisältyy integroitu virransyöttömahdollisuus. Kiinteistöt, jotka on varustettu kiinteällä varavoimalla tai vähintään varavoiman syöttömahdollisuudella on listattu tilapalvelujen valmiussuunnitelmiin tai kiinteistöluetteloon.

Sähkön kokonaiskulutuksen rajoittamista koskeva suunnitelma on käsitelty kaupungin hallituksessa 24.10.2022. Sähkökatkosten vaikutus kaupungin eri yksiköiden toimintaan tulee kuvata yksiköiden omissa valmiussuunnitelmissa.

Koska lähialueen kuntien johtamistilojen välisen yhteistyön tulee olla saumatonta, häiriötilanneviestinnän on toimittava myös sähkökatkojen aikana. Elintärkeissä toiminnoissa välttämättömät tieto- ja viestintäjärjestelmät, digitaaliset palvelut ja tiedot turvataan sähkön saannin häiriöissä varavirtajärjestelyin. Kriittiset tietojärjestelmät on ulkoistettu ja palveluntarjoajat kuvaavat omissa valmiussuunnitelmissaan järjestelmien turvaamiskäytännöt. Tieto- ja viestintäjärjestelmien varassa olevat toimialakohtaiset kriittiset toiminnot pyritään varmistamaan toimialakohtaisilla vaihtoehtoisilla järjestelmillä. Toimialojen omien operatiivisten tietojärjestelmien varmistaminen tulee sisältyä toimialojen omiin valmiussuunnitelmiin.

4.7.2 Polttoaineiden saannin vakavat häiriöt

Öljyn, hiilen, kaasun ja ydinpolttoaineen hankinnat ovat kokonaan tuonnin varassa. Polttoaineiden saatavuudella on suuri vaikutus esim. alkutuotantoon, ruoka- ja polttoainehuollon kuljetuksiin, julkiseen liikenteeseen ja yleiseen logistiikkaan. Polttonesteiden saatavuuteen loppukäyttäjille vaikuttaa merkittävästi myös jakelun toimintavarmuus. Polttoainetoimitusten häiriöt voivat heijastua sähkön- ja lämmöntuotantoon, elinkeinoelämään, kuljetuksiin ja asumiseen. Laajamittaisilla häiriöillä voi olla merkittäviä kerrannaisvaikutuksia. Polttonesteen lupa-asiat ja valvonta kuuluvat poliisille.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Paraisten kaupunki on varautunut omilla polttoainearasteilla, niitä on sekä kaukolämmössä, teknisissä tukipalveluissa sekä jokaisella kunta-alueella muutaman päivän tarpeeseen.

4.8 Tietoliikenteen ja tietojärjestelmien häiriöt - kyberuhkat

Teknologiakehityksen avulla voimme helpottaa elämäämme ja muuttaa toimintatapojamme turvallisemmiksi, tehokkaammiksi ja mahdollisesti ekologisemmiksi. Samaan aikaan yhä useammat palvelut ovat aiempaa riippuvaisempia viestintäpalveluiden, viestintäverkkojen, radiotaajuuksien ja tietojärjestelmien häiriöttömästä toiminnasta. Mahdolliset häiriöt voivat vaikuttaa myös yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisten palveluiden tarjontaan. Tämä pätee myös esineisiin, laitteisiin ja julkisiin liikennemuotoihin, joista yhä suurempi osa on yhteydessä internetiin, ja joiden toimintaa ohjataan digitaalista tietoa käsittelemällä.

Digitaalisten palveluiden ja järjestelmien luotettavuuden, tietoturvallisuuden ja tietosuojan merkitys korostuu yhä merkittävämmiin yhteiskunnan häiriöttömän toiminnan varmistamisessa. Yhteiskunnan johtamisen kannalta ja väestön henkiselle kriisinkestävyydelle on tärkeitä, että kansalaisten keskinäinen yhteydenpito, hätäpuhelut,

viranomaiskanavat ja joukkoviestintä toimivat myös yhteiskunnan vakavissa häiriötiloissa ja poikkeusoloissa.

Yhteiskuntaan kohdistetut palvelunestohyökkäykset, tietomurrot, kybertoimien avulla muokattu disinformaatio, tietoverkkotiedustelu ja muunlainen tietoverkkojen häirintä ovat esimerkkejä kyberoperaatioiden toteutumistavasta. Pahimmillaan kyberhyökkäyksen kohdistaminen terveydenhuoltojärjestelmään, energiantuotantoon tai teollisuuden ohjausjärjestelmiin saattaa saada aikaan materiaalista tuhoa ja ihmishengen menetyksiä. Eri sähköisten järjestelmien ja palveluiden keskinäisriippuvuuksien vuoksi vikojen ja häiriöiden ketjuuntuminen ja kertautuminen ovat merkittävä uhka.

Kansallisesti poliisin vastuulla on tunnistaa kybertoimintaympäristöön liittyviä rikollisuusilmiöitä sekä ennalta estää, paljastaa, selvittää kybertoimintaympäristöön tai sen käyttöön kohdistuvia rikoksia.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Tietoliikenteen ja tietojärjestelmien häiriöitä pyritään Paraisten kaupungissa välttämään erilaisilla teknisillä varmistuksilla sekä henkilöstön ohjeistuksella ja koulutuksella. Paraisten kaupunki seuraa säännöllisesti Kyberturvallisuuskeskuksen tiedotteita. Kyberturvallisuuskeskus tuottaa useita erilaisia tilannekuvatuotteita organisaatioiden ja kansalaisten käyttöön. Tilannekuvatuotteet antavat ajantasaista tietoa kyberturvallisuuteen vaikuttavista tapahtumista ja ilmiöistä.

Paraisten kaupunki osallistuu vuosittain Digi- ja väestötietovirasto järjestämään Taisto-harjoituksen, joka on digitaalisen turvallisuuden harjoitus. Harjoitus keskittyy erityisesti häiriötilanteiden hallintaan, johtamiseen ja viestintään. Paraisten kaupunki ostaa ICT-palveluita useilta eri toimittajilta, joiden valmiussuunnittelua ja varautumista ohjataan palvelusopimuksella.

Tieto- ja viestintäjärjestelmien varassa olevat toimialakohtaiset kriittiset toiminnot pyritään varmistamaan toimialakohtaisilla vaihtoehtoisilla järjestelmillä. Paraisten kaupunki on panostanut tietoturvaan laatimalla tietoturvasuunnitelmat palvelualueittain. Kaupungin tietohallinto koordinoi em. suunnittelutyötä. Koko kaupunkia koskeva tietoturva- ja tietosuojapolitiikka on tehty (julkinen) ja sen lisäksi erilaisia ohjeistuksia. Sosiaali- ja terveydenhuollolla on omat lakisääteiset tietoturvajärjestelyt. Kriittisille tietojärjestelmille tulisi laatia jatkuvuussuunnitelmat, nämä löytyvät ulkoistetuista palveluista, joista vastaa järjestelmän omistaja- tai pääkäyttäjätaho. Paraisten kaupungilla on johtamisen tukena VIRVE-puhelinjärjestelmä ja sitä täydennetään vuonna 2023 saapuneilla puhelimilla, jotka sijoitetaan jokaiselle kunta-alueelle tilapalveluihin. Myös sivistystoimelle on lisätty oma VIRVE-puhelin vuonna 2023. Lisäksi johtoryhmällä on omat VIRVE-puhelimensa, kuten myös Varha:lla terveydenhuollolla ja sosiaalihuollolla. Lankapuhelinverkkoa ei ole enää käytössä.

4.9 Logistiikan häiriöt

Logistinen järjestelmä koostuu tavaroiden ja ihmisten kuljettamisesta, kuljetuksiin liittyvästä välivarastoinnista, logistiikkakeskuksista sekä tämän kokonaisuuden hallintaan liittyvistä ohjaus- ja hallintaprosesseista ja -järjestelmistä sekä niihin liittyvistä rahavirroista.

Logistiseen järjestelmään voidaan vaikuttaa myös tietojärjestelmien kautta muun muassa kyberhyökkäyksillä, tietomurroilla, sabotaasilla ja haittaohjelmilla, mikä voi johtaa huomattaviin vahinkoihin.

Sähkö ja polttoaineet ovat logistiikan toimivuuden perusedellytyksiä, joiden häiriöt kertautuvat ja edellyttävät poikkihallinnollista varautumista.

Päivittäistavarakaupan tavaroiden saatavuuden häiriöt alentavat väestön toimintakykyä ja palveluita. Logistiikkaketjun häiriöt vaikuttavat nopeasti lääkehuoltoon ja terveyden- ja sairaanhoitoon. Vientikuljetusten häiriöt heijastuisivat nopeasti talouteen.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Kuljetusten jatkuvuus turvataan häiriötilanteissa ja poikkeusoloissa. Kaupunki osallistuu häiriötilanteiden logistiikan suunnitteluun ja toteutukseen yhteistyöviranomaisten esim. ELY-keskuksen kanssa. Paraisten kaupungilla on käytössä muutama raskaan liikenteen ajoneuvo, traktori ja tavarakuljetukseen tarkoitettu ajoneuvo.

Terveydenhuollossa Varha:lla ei ole enää varsinaisia varastoja mutta tietty varautuminen on huomioitu (esim. joditabletit).

Kirjalansalmen sillan valmiussuunnitelma on tehty vuonna 2022, suunnitelma on julkinen ja löytyy Varsinais-Suomen ELY-keskukselta.

4.10 Terveysturvallisuuden häiriöt

4.10.1 Mikrobilääkeresistenssi

Mikrobilääkeresistenssi tarkoittaa mikrobien muuttumista vastustuskykyisiksi ihmisten ja eläinten infektioiden hoidossa käytetyille lääkkeille (mikrobilääkkeille sekä antibiooteille). Kaikille mikrobilääkkeille täysin tai lähes täysin resistentti mikrobi leviää akuuttisairaaloissa ja pitkäaikaishoitolaitoksissa. Akuuttisairaaloissa mikrobi aiheuttaa vastustuskyvyltään heikentyneille potilaille infektiota, hoitoajat pidentyvät ja potilaita menehtyy infektioihin. Mikrobi on luonteeltaan sellainen, että sen hävittäminen hoitolaitoksista on hankalaa. Mikrobi säilyy pitkäaikaishoitolaitoksissa ja sieltä se yhä uudelleen siirtyy potilaiden mukana akuuttisairaaloihin.

Mikrobilääkkeille hyvin vastustuskykyinen mikrobi aiheuttaa avohoitopotilaille infektiota, joita ei voida hoitaa avohoidossa käytetyillä lääkkeillä. Tämä kuormittaa sairaaloita. Mikrobilääkeresistenssin kehittyminen ja mikrobilääkkeiden saatavuusongelmat voivat johtaa erikseen tai yhdessä tilanteeseen, että tehokkaita mikrobilääkkeitä ei ole käytettävissä ihmisten ja/tai eläinten infektioiden hoitoon.

4.10.2 Influenssapandemia tai muu vastaava laajalle levinnyt epidemia

Influenssapandemialla tarkoitetaan uuden influenssa A-viruksen alatyypin väestölle aiheuttamaa ja nopeasti ympäri maailman leviävää epidemiaa. Influenssapandemia on yhteiskunnan kannalta merkittävä riski, koska suuri joukko ihmisiä sairastuu ja monia kuolee. Tartunta leviää helposti pisaratartuntana henkilöstä toiseen, väestössä ei ole vastustuskykyä uutta virusta vastaan ja pandemian puhjetessa ennaltaehkäisevää rokotetta ei ole.

Pandemia voi uhata lähes kaikkia yhteiskunnan elintärkeitä toimintoja, ei vain terveydenhuoltojärjestelmää ja sen toimivuutta.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Varha:lla on pandemian valmiussuunnitelma sekä terveydenhuollon osalta että vanhustenhuollon osalta.

Kriisitilanteissa henkilöstöpalvelujen henkilöstö voi tilapäisesti keskeyttää rutiinitehtävänsä avustukseen organisaation esihenkilöitä sisäisissä henkilöstösiirroissa henkilöstövajeesta kärsiviin kriittisiin tehtäviin. Henkilöstöpalveluilla on henkilöstöä Paraisilla ja saaristossa ja pääsy yhteystiedot ja henkilöstön ensisijaiset sijoituspaikat sisältäviin henkilöstörekistereihin. Henkilöstöpäällikkö, henkilöstösihteeri ja palkanlaskijat tiedottavat esihenkilöiden tarpeiden mukaan ja voivat osallistua käytännön työhön henkilöstön tavoittamisessa ja siirtoja koskeviin käytännön järjestelyihin sekä toteutettavien toimenpiteiden dokumentointiin, jotta myöhemmin voidaan vahvistaa siirroista ja uudelleenjärjestelyistä mahdollisesti aiheutuvat työ- ja virkaehtosopimusten ja lainsäädännön mukaiset korvaukset.

4.10.3 Helposti leviävä vakava eläintauti

Helposti leviävät, vakavat eläinten virustaudit voivat Suomeen levitessään merkittävästi vaikeuttaa kotieläintuotannon toimintaedellytyksiä, vahingoittaa luonnonvaraisia eläinkantoja, estää tai haitata merkittävästi eläinten tai tuotteiden vientiä tai kauppaa, sekä joissain tapauksissa tarttua eläimistä ihmisiin aiheuttaen ihmisen vakavan sairastumisen.

Muun muassa afrikkalainen sikarutto ja lintuinfluenssa ovat helposti leviäviä eläintauteja. Kumpikin eläintauti aiheuttaa häiriöitä elintarviketuotannolle ja eläinten ja eläinperäisten tuotteiden viennille ja kaupalle.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Sosiaali- ja terveydenhuolto tekee yhteistyötä ympäristöterveysviranomaisen kanssa eläintautien osalta.

4.10.4 Vaaralliset kasvintuhoojat - kasvitautiepidemia

Kasvintuhoojat aiheuttavat välitöntä ja välillistä haittaa mm. tappamalla kasveja, saastuttamalla viljelyskelpoisen maan, aiheuttamalla ongelmia kasvi- ja kasvituotteiden vientiin sekä siemen- ja taimiaineiston saatavuuteen.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Ympäristöterveydenhuolto, elintarvikehygieniä ja eläinlääkintähuolto toteutetaan sopimuksin alueellisena ostopalveluna Liedon kunnalta. Ympäristöterveydenhuolto on laatinut oman valmiussuunnitelman erityistilanteiden varalle.

4.11 Vesihuollon häiriöt

Vakava vedenjakeluhäiriö tai veden laadun aiheuttama terveysvaara voivat johtua joko luonnonilmiöistä tai ihmisen toiminnasta. Luonnonilmiöiden aiheuttamia häiriöitä ovat esimerkiksi rankkasateet, tulvat ja myrskyt. Ilmastonmuutoksen ja sen mukanaan tuomien sään ja vesiolojen ääri-ilmiöiden yleistymisen arvioidaan lisäävän myös kuivuudesta johtuvien vedenjakeluhäiriöiden riskiä. Ihmisen aiheuttamia häiriöitä vesihuollossa ovat esimerkiksi sähkönjakelun ja tietoliikenteen katkokset, vahingot raakaveden muodostumisalueella ja vedenottamon sijaintipaikalla, vedenotto- ja käsittelylaitteiden ja johtoverkoston häiriöt ja inhimillisistä tekijöistä aiheutuvat vahingot ja tahallinen vahingonteko.

Jo yli puoli vuorokautta kestävää laajaa veden jakeluhäiriötä voidaan pitää vakavana. Vesihuollon häiriötilanteet ovat vakavia, sillä ne vaikuttavat yhteiskunnan toimintaan laajasti. Vedenjakelun keskeytyminen lamaannuttaa herkästi palveluiden kuten elintarvikkeiden tuotannon sekä vaarantaa esimerkiksi terveydenhuollon toimivuuden. Jakeluhäiriöt voivat itsessään aiheuttaa myös laadullista vaaraa vesihuollossa. Toisin kuin veden saatavuuden häiriössä veden laadun häiriintyminen voi aiheuttaa merkittävää hengenvaaraa.

Ympäristön muutosten havaitsemisesta, rajoittamisesta ja niihin sopeutumisesta valtakunnallisesti vastaa ympäristöministeriö (YM).

Paraisilla vesi- ja jätehuollon varautumisen valvonta kuuluu teknisille tukipalveluille.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Vesihuoltolaki edellyttää vesihuoltolaitoksilta varautumissuunnitelmien laadintaa vesihuollon häiriötilanteiden varalta. Tällainen valmiussuunnitelma on tehty Paraisten jokaisen kunta-alueen osalta erikseen ja niihin sisältyy kunnallistekniikan vakavat häiriöt. Paraisten kaupungin alueella toimii tällä hetkellä useita vesihuoltolaitoksia, joilla on kunnan hyväksymät toiminta-alueet. Paraisilla toimivista vesihuoltolaitoksista suurin on Paraisten kaupungin kunta-alueella. Paraisten kaupungissa on yhteensä 10 puhdas- ja jätevesilaitosta. Paraisten kunta-alueelle talousvesi tulee Turun Seudun Vesi Oy:ltä. Jokaisella kunta-alueella on oma jätevesilaitoksensa. Hulevesien viemäroinnistä vastaa tekniset tukipalvelut.

Ympäristönsuojelun tehtävänä on järjestää tarvittaessa elinympäristön tilaa koskeva nopea näytteiden keruu ja tutkiminen sekä arvioida elinympäristöä uhkaavat vaarat. Toiminta tapahtuu kiinteässä yhteistyössä ympäristöterveysviranomaisen kanssa. Tärkeimpinä tehtävinä on huolehtia väestön elinmahdollisuuksista.

4.12 Elintarvikehuollon häiriöt

Elintarvikehuoltoon voi kohdistua monenlaisia uhkia, jotka voivat olla tahattomia tai tahallisia. Uhat kohdistuvat henkilöstöön, tietojärjestelmien käytettävyyteen, raaka-aineisiin, valmistusprosessin eri vaiheisiin, varastointiin ja säilytykseen, kuljetuksiin sekä myös myyntiin loppukäyttäjälle.

Uhkan kohteena ovat elintarviketeollisuus, jakeluverkostot, maatalous- ja kasviuoneyritykset, päivittäistavarakauppa, ammattikeittiöt sekä kansalaiset. Elintarvikesektorin toimintaa haittaavat riskit voivat pahimmillaan estää elintarvikehuollon.

Elintarvikehuollon alkutuotannon ja vesihuollon turvaaminen valtakunnan tasolla kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle (MMM). Paraisilla elintarvikehuollon varautumisen valvonta kuuluu teknisille tukipalveluille. Vuoden 2023 alusta valvonta siirtyy kasvatusta- ja koulutustoimialalle.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Elintarvikehuollon häiriötilanteisiin varaudutaan Paraisilla osana päivittäistavaruollon valmiussuunnittelua. Päivittäistavaruollossa kunnan vastuu rajautuu sille lakisääteisesti kuuluvien ruokapalveluiden järjestämiseen sekä turvaamiseen. Kunnan tehtäviin kuuluu järjestää joukkoruokailu hallinnoimissaan kouluissa, päiväkodeissa, sairaaloissa sekä hoitolaitoksissa. Paraisten kaupungin ruokahuolto on ulkoistettu vuonna 2017 Kaarea Oy:lle. Kaarea Oy:n varautumista ohjataan palvelusopimuksella. Myös varautuminen elintarvikkeiden saatavuuden häiriöihin löytyy Kaarea Oy:n valmiussuunnitelmasta. Ympäristönsuojelun tehtävänä on järjestää tarvittaessa elinympäristön tilaa koskeva nopea näytteiden keruu ja tutkiminen sekä arvioida elinympäristöä uhkaavat vaarat. Toiminta tapahtuu kiinteässä yhteistyössä ympäristöterveysviranomaisen kanssa. Tärkeimpinä tehtävinä on huolehtia väestön elinmahdollisuuksista.

4.13 Laajat onnettomuustilanteet

4.13.1 Merellinen monialaonnettomuus

Itämeri on merialue, jossa liikennöi merkittävä määrä alusliikennettä ympäri vuoden. Öljy- ja kemikaalikuljetusten määrän voimakas kasvu Itämerellä on lisännyt vakavien ympäristöonnettomuuksien mahdollisuutta. Merikuljetusten määrien on arvioitu kasvavan vuoteen 2030 mennessä noin 30–50 % vuoden 2010 tasosta. Uhkan kohteena ovat pääasiassa ihmiset ja ympäristö.

Pahin mahdollinen skenaario on matkustaja-aluksen evakuointi vaikeissa olosuhteissa tai suuren matkustaja-aluksen ja öljytankkerin/kemikaaleja kuljettavan aluksen yhteen törmäys. Suuren onnettomuuden seurauksena mereen päässyt öljy joutuu suurelta osin rannoille.

Suuren ympäristövahingon jälkitorjuntatoimet voivat kestää kuukausia jopa vuosia. Pilaantuneen ympäristön puhdistaminen ja ennallistaminen asettavat käytettävissä olevat voimavarat koetukselle. Esimerkiksi jätteenkäsittely vaatii suuria välivarastointi- ja säilytysalueita sekä logistisia haasteita. Ympäristön vahingoittumisen lisäksi taloudelliset vahingot voivat olla huomattavat elinkeinoelämälle, ja erityisesti alueen turismille.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Alueen pelastustoimi (pelastuslaitos) laatii yhteistyössä pelastustoimen alueen kuntien ja muiden osapuolten kanssa väestön evakuointisuunnitelmat. Niihin kuuluu myös vastaanottosuunnitelman laatiminen. Kunnat vastaavat ministeriöiden ja AVI:n antamien ohjeiden mukaan toimialakohtaisesta evakuointisuunnittelusta kuten kuljetuksesta, muonituksesta, vaatetuksesta ja muusta perushuollosta. Lisäksi kunnat huolehtivat tiedottamisesta ja muista niille soveltuvista tehtävistä siten kuin niistä on yhteistyössä pelastusviranomaisten kanssa sovittu.

Varha vastaa evakuoidun väestön majoituksesta ja terveydenhuollosta. Tarvittaessa pelastustoimi ottaa yhteyttä vapaaehtoisin järjestöihin kuten VPK ja SPR. Paraisten saaristossa toimii Meripelastusseuran jäsenyhdistys Paraisten Meripelastajat ry <https://meripelastus.fi/parainen/>

Ympäristönsuojelun tehtävänä on järjestää tarvittaessa elinympäristön tilaa koskeva nopea näytteiden keruu ja tutkiminen sekä arvioida elinympäristöä uhkaavat vaarat. Toiminta tapahtuu kiinteässä yhteistyössä ympäristöterveysviranomaisen kanssa. Tärkeimpinä tehtävinä on huolehtia väestön elinmahdollisuuksista.

4.13.2 Vakava ydinlaitosonnettomuus Suomessa tai Suomen lähialueilla

Vakavassa ydinvoimalaitosonnettomuudessa Suomessa tai Suomen lähialueella ympäristöön voi vapautua suuri määrä radioaktiivisia aineita. Syntyvän säteilyvaaratilanteen hoito edellyttää toimia kaikilla hallinnon aloilla ja tasoilla. Toimet

voivat olla mittavat, jolloin tarvitaan yhteiskunnan laajaa panostusta haittojen torjumiseen ja vähentämiseen.

Vakava ydinvoimalaitosonnettomuus voi aiheuttaa merkittävän, pitkäaikaisen vähennyksen Suomen sähköntuotannolle. Säteilyvaaratilanteen suorat terveydelliset vaikutukset jäävät todennäköisesti vähäisiksi, mikäli suojelutoimenpiteissä onnistutaan. Vaaratilanteella on kuitenkin merkittäviä vaikutuksia ihmisten elinolosuhteisiin ja elinympäristöön sekä merkittäviä psykologisia ja sosiaalisia haittavaikutuksia.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Kuvaukset toimenpiteistä ydinvoimalaitosonnettomuuksista aiheutuvista sähkön saannin suurhäiriöistä on kuvattu kohdassa 4.7.1.

Ympäristöterveydenhuolto, elintarvikehygieniä ja eläinlääkintähuolto toteutetaan sopimuksin alueellisena ostopalveluna Liedon kunnalta. Ympäristöterveydenhuolto on laatinut oman valmiussuunnitelman erityistilanteiden varalle.

Terveydenhuollossa Varha:lla ei ole enää varsinaisia varastoja mutta joditablettien kohdalla varautuminen on huomioitu. Lääkinnällisten tuotteiden hankinta eri toimialoille tapahtuu terveydenhuollon kautta.

4.14 Merkittäviä riskikohteita Paraisilla

Aluehallintovirastot ja pelastuslaitokset koordinoivat alueellisten riskiarvioiden laatimisen ja poikkihallinnollisen työryhmän kokoamisen sisäministeriön toimeksiannosta. Hyvinvointialueet kytkeytyvät mukaan valmisteluun vuonna 2023. Uusien riskiarvioiden tavoitteellinen valmistumisaikataulu on kevättalvella 2023.

Varsinais-Suomen erityispiirteet (laadittu 2018)

Maakunnan alueella on joitakin piirteitä, jotka Varsinais-Suomessa korostuvat verrattuna muuhun valtakuntaan. Ne ovat tekijöitä, jotka eivät sinänsä ole riskejä, mutta joiden vaikutus toimintaan on huomioitava. Eräs tekijöistä on alueen saaristo, jonka maantiede asettaa omia haasteitaan muun muassa logistiikalle lauttaliikenteen ja vuodenaikojen mukana vaihtelevien keliolosuhteiden muodossa. Myös saariston väkimäärä on riippuvainen vuodenaajoista: kesällä määrä moninkertaistuu vapaa-ajan asukkaiden ansiosta. Tiedottamisessa ja muussa toiminnassa on otettava huomioon alueen kaksikielisyys. Varsinais-Suomen maataloudella on suuri merkitys koko maan ruoantuotannolle.

Alueellisessa riskiarviossa nousevat esille tulvat, vakava liikenneonnettomuus, yhteiskunnan tärkeän infrastruktuurin häiriötilanne, tulipalo alueellisesti merkittävässä kohteessa, isojen väkijoukkojen liikehdintä, vakava henkilöjoukkoon kohdennettu väkivallan teko, sään ääri-ilmiö vuodenaajasta riippumatta, laaja tai useampi yhtäaikainen maastopalo, ympäristöonnettomuus maa- tai merialueella, kemikaaliteollisuuden suuronnettomuus, laaja epidemia ja laajamittainen maahantulo.

Paraisten kaupungin erityispiirteet

Merkittävimmät henkilömääristä aiheutuvat riskit liittyvät erityisesti laivaliikenteeseen, sairaaloihin, hoitolaitoksiin, oppilaitoksiin ja suuriin kokoontumistiloihin. Myös suuriin ulkoilmatilaisuuksiin voi liittyä henkilö- tai muu onnettomuusriski.

Paraisten kaupungin saaristo, jonka maantiede asettaa omia haasteitaan muun muassa logistiikalle lauttaliikenteen ja vuodenaikojen mukana vaihtelevien keliolosuhteiden muodossa. Myös saariston väkimäärä on riippuvainen vuodenaajoista: kesällä määrä moninkertaistuu vapaa-ajan asukkaiden ansiosta.

Tiedottamisessa, viranomaisten kanssa tehtävässä yhteistyössä ja muussa toiminnassa on otettava huomioon alueen kaksikielisyys.

Vesiliikenne muodostaa vesistöjen kannalta merkittävimmät riskikohteet Paraisten eteläsaaristossa.

Teollisuuslaitokset ovat pääasiassa keskittyneet Paraisten kunta-alueelle. Talousveden ja jäteveden puhdistukseen sekä pumppaukseen liittyvät laitokset muodostavat riskikohteita.

Lämpöenergian tuotannon osalta riskikohteena on kaukolämpö. Logistiikan osalta riskikohteena on Kirjalansalmen silta.

Paraisten kaupunki on varautunut seuraavasti:

Ympäristöterveydenhuolto on laatinut oman valmiussuunnitelman erityistilanteiden varalle. Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluu mm. asuin- ja oleskelutilojen terveellisuuden valvonta, elintarvikevalvonta, talousveden laadunvalvonta, ilman laadunvalvonta (erityisesti sisätilat ja ulkoilma yhdessä ympäristönsuojeluviranomaisen kanssa), jätehuollon valvonta, tartuntatautien vastustaminen, kuluttajaturvallisuusvalvonta, kemikaalivalvonta, eläinsuojelu ja erityistilanteisiin varautuminen.

Ympäristönsuojelun tehtävänä on järjestää tarvittaessa elinympäristön tilaa koskeva nopea näytteiden keruu ja tutkiminen sekä arvioida elinympäristöä uhkaavat vaarat. Toiminta tapahtuu kiinteässä yhteistyössä ympäristöterveysviranomaisen kanssa. Tärkeimpinä tehtävinä on huolehtia väestön elinmahdollisuuksista. Toiminta toteutetaan sopimuksin ympäristöterveydenhuollon, elintarvikehygienian ja eläinlääkintähuollon alueellisena ostopalveluna Liedon kunnalta.

Poikkeusoloissa tärkeimpänä päämääränä on ihmisten terveyttä uhkaavien ympäristöriskien tunnistaminen, arviointi, ehkäisy ja seuranta. Ympäristönsuojelun, ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon toimintaa tulee ylläpitää poikkeusoloissa. Tuolloin niiden toiminta lisääntyy ja korostuu.

Ympäristönsuojelussa toimintaa lisätään seuraavilla lohkoilla:

- tärkeimpien vesistöjen vedenlaadun seuranta
- ilmanlaadun seuranta
- maaperän ja pohjavesien pilaantumisen seuranta
- muiden ihmisten terveyttä ympäristön kautta uhkaavien riskien seuranta.

Teknisissä palveluissa toimintaa lisätään seuraavalla loholla:

- jätehuollon valvonta

Ympäristöterveydenhuollossa lisätään toimintoja seuraavilla aloilla:

- elintarvikkeiden tuotannon, varastoinnin ja jakelun valvonta
- tartuntatautien vastustamistyössä talousvesivalvonta

Kunnan velvollisuus on varmistaa laboratorion palveluiden saatavuus myös poikkeusoloissa.

Kaupunki on ulkoistanut ympäristöterveydenhuollon laboratorion palvelut.

Eläinlääkintähuollon tehtävänä on huolehtia eläinten terveyden- ja sairaudenhoidosta

sekä eläinten hyvinvoinnista ja turvata eläimistä saatavien elintarvikkeiden laatu ja

turvallinen käyttö. Liedon ympäristöterveydenhuolto järjestää eläinlääkintähuollon

palvelut Auran, Kaarinan, Kemiönsaaren, Kosken TI, Marttilan, Liedon, Loimaan, Oripään,

Paraisten, Pöytyän ja Sauvon kunnissa sekä Turun kaupungissa.

Eläinlääkintähuollossa toimintoja lisätään seuraavilla aloilla

- eläimistä saatavien elintarvikkeiden tuotannon valvonta
- hyötyeläinten tartuntatautien vastustamistyö
- hyötyeläinten eläinlääkintähuolto
- tuotantotilojen tarkastukset

Toimintoja supistetaan tai lopetetaan

- pieneläinten eläinlääkintähuolto

Sosiaalipäivystystä järjestetään ympärivuorokautisen kiireellisen ja välttämättömän avun

turvaamiseksi. Poikkeusoloja varten huolehditaan väestönsuojelutehtävistä esimerkiksi

pitämällä kaupungin alueella olevat väestönsuojat määräysten mukaisessa kunnossa.

Vuoden 2023 talousarvioehdotuksessa on varattuna kunnostamiseen määräraha ja

kunnostustyöt on tarkoitus aloittaa tammikuussa 2023.

Yleisten vaalien toimittamiseen tarvittavat toimintaedellytykset turvataan kaikissa

turvallisuustilanteissa. Paraisten kaupungin henkilöstöllä on kaikissa tilanteissa

korkeatasoinen pätevyys toimia. Etätyön tekeminen on mahdollista hyvien työvälineiden,

osaamisen ja opastuksen ansiosta. Etätyövälineiden hallintaa ylläpidetään jatkuvalla

koulutuksella. Henkilöstön sijaisjärjestelyt ovat ajan tasalla. Palvelujen kaksikielisyys

taataan hallintosäännössä henkilöstön kielitaitovaatimuksilla.

Kotitalouksien 72 tunnin omatoiminen varautuminen on avustusjärjestöjen ja

viranomaisten yleisesti määrittelemä varautumissuositus kotitalouksille

(<https://72tuntia.fi/> ja <https://pelastustoimi.fi/koti-ja-arki/ennaltaehkaisy/72-tuntia>).

Edellä olevat linkit löytyvät myös kaupungin kotisivuilta. Kansalaisopisto on järjestänyt

kursseja kuntalaisille omatoimisesta varautumisesta sekä selviytymiskursseja vuoden

2022 aikana.

Paraisilla sijaitseva suurteollisuus on huomioinut ympäristöriskit.

Kirjalansalmen sillan valmiussuunnitelma on tehty vuonna 2022, suunnitelma on julkinen ja se löytyy Varsinais-Suomen ELY-keskukselta.